

GENÇ NESİLLER İÇİN TARİHİ KENTSEL PEYZAJ: KENTSEL MİRAS YÖNETİMİNE YEREL TOPLULUKLARIN KATILIMI

Nesiller Boyu Kültürel Miras: Fırsatlar ve Sorumluluklar Paneli
Bursa, 20 Haziran 2018

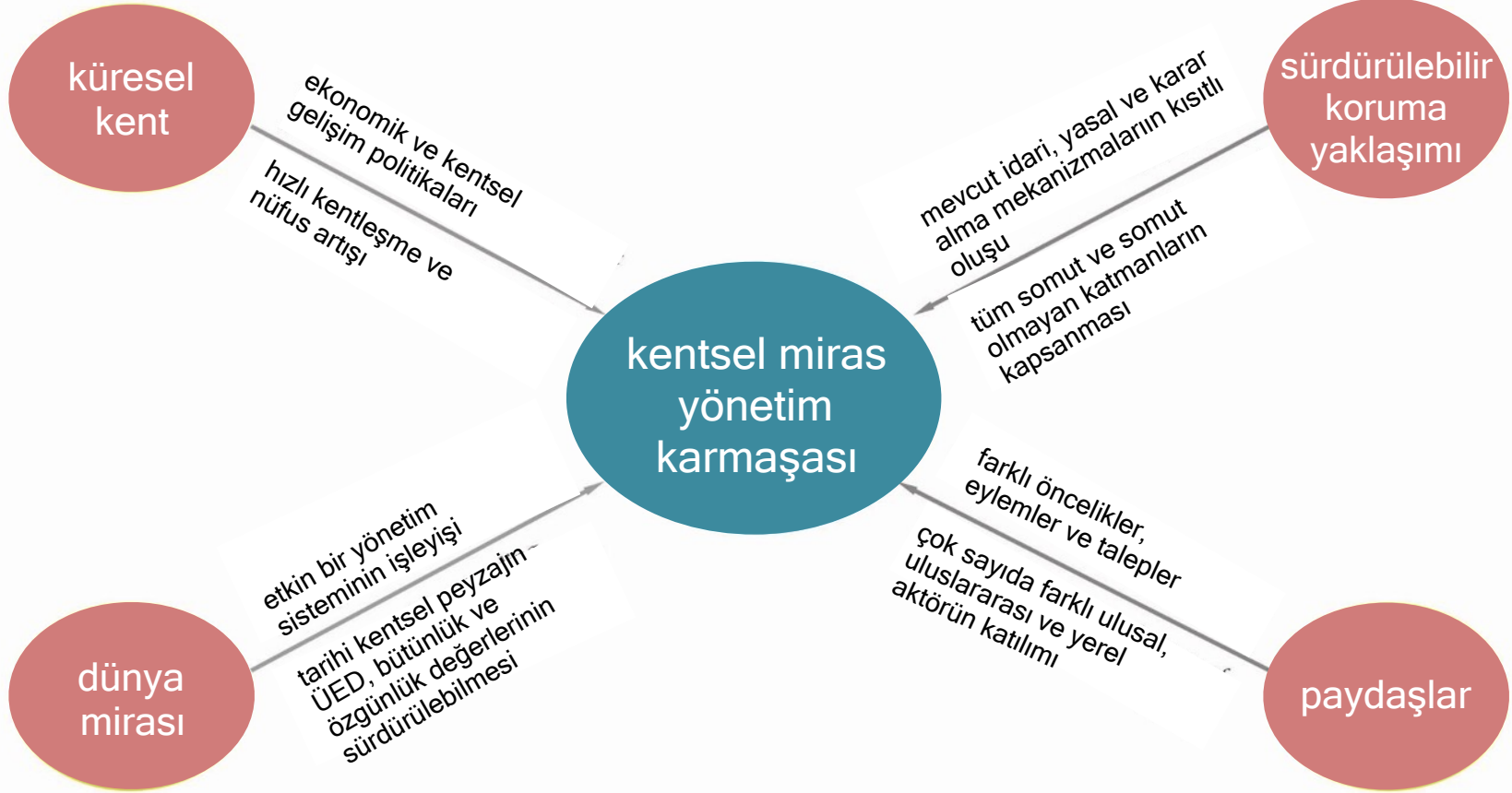

DENİZ İKİZ KAYA
Dr. Mimar
Genç ICOMOS Türkiye Temsilcisi

Küreselleşme ve Kentsel Miras - Küresel Kentler

Küreselleşme ve Kentsel Miras - Yönetim Karmaşası

Tarihi KentSEL Peyzaj - Kavram

- Yaşayan bir organizma olarak tarihi kentler ve değişim olgusu
- Büyük ölçekli kentsel gelişim projeleri - Wien-Mitte
- Viyana Memorandumu - tarihi kentsel peyzaj tanımı

Tarihi Kentsel Peyzaj - Kavram

Tarihî kentsel peyzaj, daha geniş bir kentsel bağlam ve coğrafi mekânı kapsayabilmesi için "tarihî merkez" ya da "külliye" kavramının ötesine uzanan, **tarihsel düzlemin kültürel ve doğal değerleri ve nitelikleri** sonucu anlaşılan kentsel alandır.

Bu geniş tanım, özellikle alanın topografisini, jeomorfolojisini, hidrolojisini ve doğal özelliklerini; çevresindeki tarihî ve çağdaş yapılaşmaları; yeraltı ve yerüstü altyapısını; açık alanları ve bahçeleri; arazi kullanımını ve alanın organizasyonunu; **algılar ve görsel ilişkiler ile kentsel yapının diğer tüm unsurlarını** içermektedir.

Bunun yanında, sosyal ve kültürel uygulamalar ve değerleri, ekonomik süreçler ile çeşitliliği ve kimliğe ilişkin mirasın somut olmayan boyutlarını da içerir.

Bu tanım, **sürdürülebilir kalkınma** çerçevesi içerisinde tarihî kentsel peyzajların belirlenmesi, değerlendirilmesi, korunması ve yönetimi için **kapsamlı ve bütünleştirilmiş bir yaklaşıma** temel sağlamaktadır.

Towers of London Dünya Miras Alanı ve gökdelenler (whc.unesco.org)

Tarihi Kentsel Peyzaj - Tavsiye Kararı

Yeri ve Tarihi: UNESCO Genel Konferansı, 10 Kasım 2011, Paris.

Amacı:

Bütün sürdürülebilir kalkınmanın daha geniş hedefleri içinde, kentsel mirasın korunması stratejilerinin daha iyi bir şekilde entegre edilmesi ve düzenlenmesi ihtiyacına hitap etmek; insanların yaşadığı çevreyi koruma ve kalitesini geliştirilmeyi amaçlayan kamusal ve özel etkinliklerin desteklenmesidir.

Araçlar:

* Sivil katılım araçları - farklı toplumların tarihleri, gelenekleri, değerleri, ihtiyaçları ve arzularıyla ilgili bilgi edinerek çatışan çıkarlar ve gruplar arasında görüşmeler yapmak ve aracılık sağlamak yoluyla kültürlerarası diyalogu geliştirmelidir

- Bilgi ve planlama araçları
- Düzenleme sistemleri
- Finansal araçlar

Shanghai tarihi kentsel peyzaj alanı ve gökdelenler (whc.hul.com)

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri - Katılımcılık

Hedef 11.4. Dünyanın kültürel ve doğal mirası korumak ve güvenliğini sağlamak için çalışmaları güçlendirmek.

Karar Alma Mekanizmaları ve Katılımcılık - Mexico City

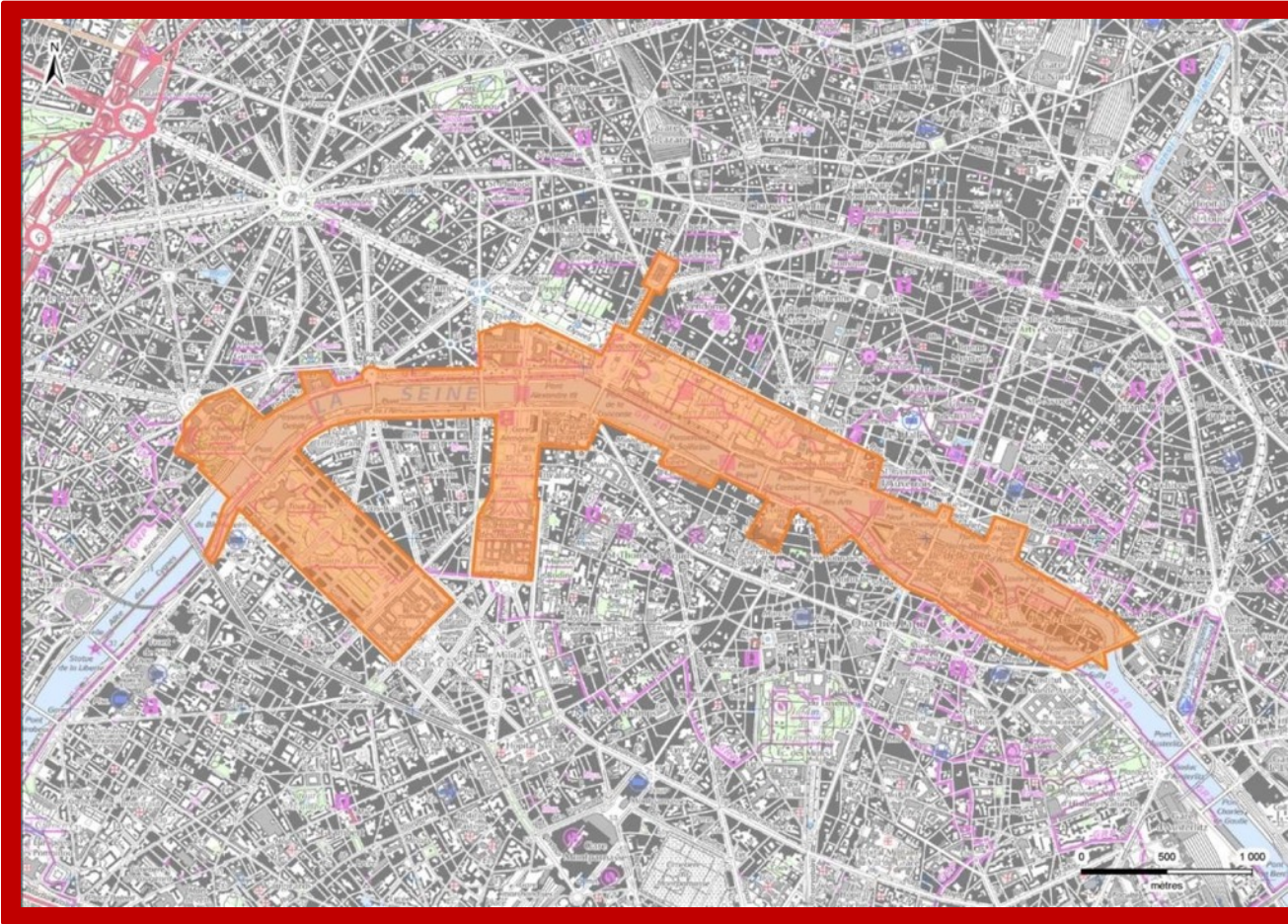

Karar Alma Mekanizmaları ve Katılımcılık - Mexico City

Karar Alma Mekanizmaları ve Katılımcılık - Paris

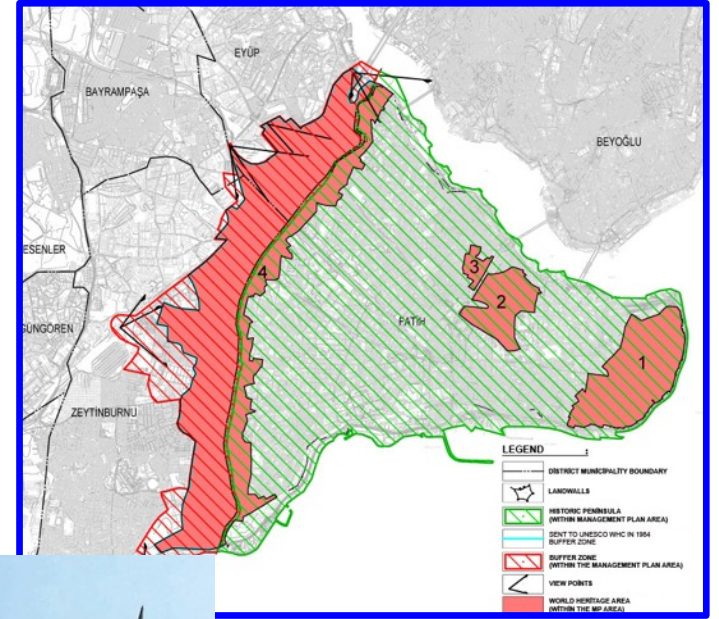
Karar Alma Mekanizmaları ve Katılımcılık - Paris

BUDGET PARTICIPATIF LE CALENDRIER 2015

Karar Alma Mekanizmaları ve Katılımcılık - **Istanbul**

Karar Alma Mekanizmaları ve Katılımcılık - Türkiye

Mahalleler ve Mahalle Muhtarlıkları (Madde 9) - Mahalle, muhtar ve ihtiyar heyeti tarafından yönetilir.

Hemşehri Hukuku (Madde 13) - Hemşehrilerin, belediye karar alma ve hizmet tedariki süreçlerine katılma, belediye faaliyetleri hakkında bilgilenme ve belediye idaresinin yardımlarından yararlanma hakları vardır.

Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları (Madde 15) - Belediye, vatandaşların belediye hizmetleriyle ilgili görüş ve düşüncelerini tespit etmek amacıyla kamuoyu yoklaması ve araştırması yapabilir.

Belediye Meclisi Toplantıları (Madde 20, 21 ve 23) - Belediye meclisi toplantılarının yeri ve zamanı mutlak usullerle vatandaşlara duyurulur. Meclis toplantıları açıktır.

Stratejik Plan ve Performans Programı (Madde 41) - Stratejik plan, varsa üniversiteler ve meslek odaları ile konuyla ilgili sivil toplum örgütlerinin görüşleri alınarak hazırlanır ve belediye meclisi tarafından kabul edildikten sonra yürürlüğe girer.

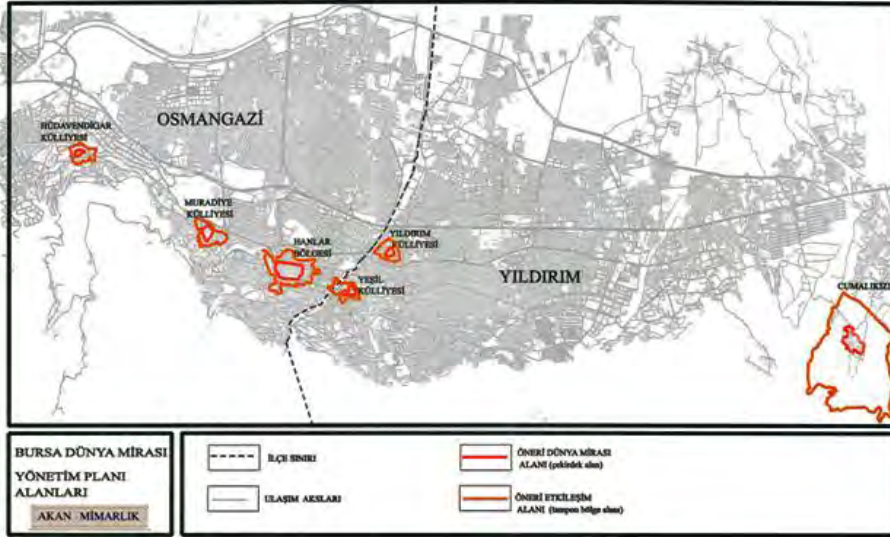
Kent Konseyi (Madde 76) - Belediyeler kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, varsa üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasi partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımıyla oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlar. Kent konseyinde oluşturulan görüşler belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirilir.

Karar Alma Mekanizmaları ve Katılımcılık - Türkiye

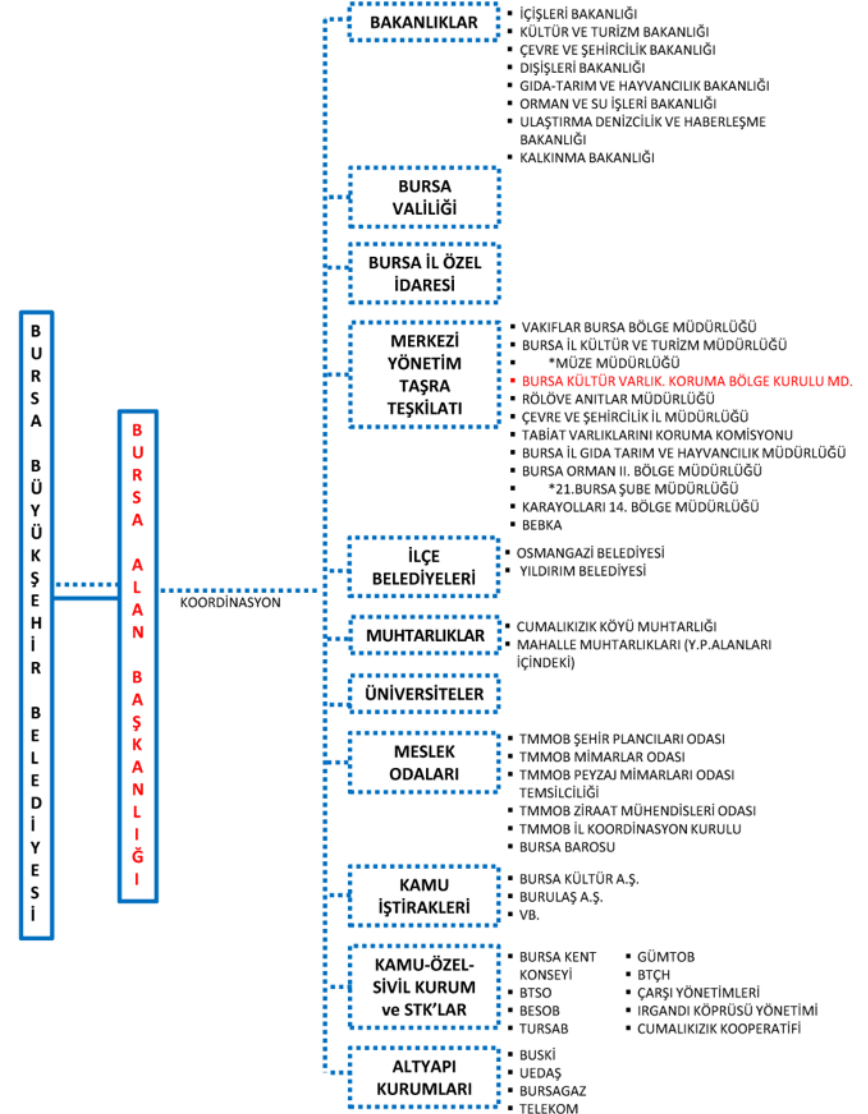
Yerel yönetimlerin uygulamaları incelendiğinde karşımıza sıklıkla şu sorunlar çıkmaktadır:

- Uygulamaların süresiz olması, katılımcılık düzeyinin yerel yönetimlerin el değiştirmesine bağlı olarak zaman içerisinde farklılık göstermesi.
- Katılımcılığın siyasi olarak daha yakın grupları içermesi, gerçek anlamda bir il veya ilçedeki herkesin katılımını hedeflenmemesi.
- Katılımcı uygulamaların dezavantajlı grupları çok dar ve homojen bir şekilde tanımlaması. Bu grupların genellikle gençler ve kadınlarla sınırlı kalması.
- Sivil toplumun katılımının genellikle bir belediyenin üstlendiği tüm hizmetlerle değil, eğitim, kültür ve spor gibi belirli alanlardaki faaliyetlerle sınırlı kalması.
- Sivil toplumun katılımının genellikle görüş bildirme ile sınırlı bırakılması ve verilen görüşlerin nihai metinlere ne ölçüde yansıtıldığına dair bir geri bildirimde bulunulmaması.
- Yönetim planları bir dönem için uygulanacak politikalar ve projeleri içerirken, sivil toplumun katılımının daha çok projelerle sınırlı bırakılması.
- Yönetim planlarının uygulama safhasında katılımcılığın gözardı edilmesi ve uygulama sürecini kapsayan bir değerlendirme ve izleme stratejisinin olmayışı.
- Yönetim planlarının ne denli etkin uygulandığını izlemeye yarayacak göstergelerin planlar içerisinde yer almayışı.

Karar Alma Mekanizmaları ve Katılımcılık - Bursa

-ALAN YÖNETİMİ ŞEMASI-

Kentsel Miras Yönetimine Katılım - Ne yapmalı?

Alan yönetim planlar gibi katılımcı süreçler ile hazırlanması ve müşterek ihtiyaçlara cevap vermesi gereken programlama araçları için katılımcı bir süreç aşağıdaki aşamalardan oluşmaktadır ve sivil toplum paydaşlarını bu aşamalara katmanın faydaları şu şekilde sıralanabilir:

- 1. Gündem Belirleme** - Paydaşlar başlangıç aşamalarından itibaren sürece dahil edildiğinden, çözüme katkıda bulunma yönündeki istenç daha güçlü olacaktır.
- 2. Analiz Etme** - Konu ya da sorunun çeşitli veçheleri ortaya konur. İnsanlar muzdarip oldukları konuları rahatlıkla ifade edebilir.
- 3. Taslak Oluşturma** - Farklı bakış açıları, dilekler, ihtiyaçlar vb. saptanır. Yeni, yenilikçi çözümler önerilebilir. Paydaşlar sorunun çözümüne doğrudan etkide bulunurlar.
- 4. Karar Alma** - Paydaşların görüş ve ihtiyaçları, karar vericiler tarafından göz önüne alınır.
- 5. Uygulama** - Paydaşlar uygulamayı aşamasında da katılım sağlamaya hazır olmalıdır. Paydaşların gönüllü çalışması, ek kaynak olarak görülmelidir.
- 6. Değerlendirme ve izleme** - Süreçten doğrudan etkilenen paydaşlar, değerlendirme ve izleme için en uygun öznelerdir; kararın sorunu çözüp çözmediğine dair yargıda bulunabilirler. Değerlendirme ve izlemenin öznesi olarak paydaşlar, sürece veya sonuçlara daha fazla ilgi gösterirler.

Kentsel Miras Yönetimine Katılım - Genç Nesiller

Dünya Mirası Zeyrek Çocuklara Emanet - Tübitak desteği ile hayata geçen bu proje Zeyrek'te ilkokul çocuklarına kültürel miras bilinci kazandırmak için tasarlanmıştır.

Kentsel Miras Yönetimine Katılım - Genç Nesiller

ICOMOS Genç / Yeni Uzmanlar Çalışma Grubu - Koruma alanında çalışan ya da öğrenim gören genç ve yeni uzmanların daha temsilci, daha katılımcı ve daha etkin bir yönetim mekanizması içerisinde yer alması

GENÇ NESİLLER İÇİN TARİHİ KENTSEL PEYZAJ: KENTSEL MİRAS YÖNETİMİNE YEREL TOPLULUKLARIN KATILIMI

Nesiller Boyu Kültürel Miras: Fırsatlar ve Sorumluluklar Paneli
Bursa, 20 Haziran 2018

Vaktiniz ve ilginiz için teşekkürler!